

Studiedag 15 november 2019

Eigenzinnige ideeën en verrassende interventies bij hoog conflict na scheiding

Een scheiding is vaak voor alle betrokkenen een emotionele en pijnlijke gebeurtenis. De meeste ex-partners leggen na verloop van tijd hun conflicten bij en vinden ook als ouders een eigen weg in het leven. Maar dat lukt niet iedereen, vaak met schrijnende gevolgen.

Hoog conflict tussen ouders na scheiding is niet alleen een actueel maatschappelijk thema, het is ook een van de grootste uitdagingen voor hulpverleners.

Tijdens deze studiedag wordt vanuit verschillende invalshoeken ingezoomd op het thema. De sprekers reflecteren op wetenschappelijke resultaten van scheidingsonderzoek. Ze nemen de invloed van scheiding op de leefstijl, problemen en mogelijkheden van vaders, moeders en kinderen onder loep. En ze geven overtuigende redenen voor het betrekken van het netwerk. In verschillende workshops krijg je methodische handvatten voor zowel het werk met ouders als met kinderen in hoog conflict na scheiding. Wat helpt je om uit de strijdspiralen te blijven? Hoe kan je kinderen ondersteunen, het conflict tussen ouders begrenzen en het netwerk rondom de cliënten inzetten? De lezingen en workshops bieden je zeker een stevig professioneel kompas.

Maar het is ook feest. We vieren met deze studiedag ook de pensionering van Lieve Cottyn, klinisch psycholoog, opleider en staflid van de Interactie-Academie. Haar jarenlange betrokkenheid op dit thema maakte haar tot een van theoretische en therapeutische bakens op het gebied van hulpverlening bij hoog conflict na scheiding.

Lezingen

Ouderschap vandaag: his, her and their story

Sofie Vanassche

Wanneer ouders beslissen om niet langer samen te wonen, groeien kinderen op in twee gezinnen. Dit is vandaag zo voor ongeveer 1 op 4 minderjarigen. Veel van die gezinnen worden doorheen de tijd ook uitgebreid met één of meerdere plusouders. Ouderschap na een relatiebreuk heeft daarom veel laagjes: tussen ex-partners, tussen ouders en plusouders, tussen huidige partners en ex-partners, tussen kinderen en diverse ouderfiguren. Hoe die zich allen tot elkaar verhouden, wordt in belangrijke mate bepaald door de sociale context: dominante genderrolpatronen, de heersende discours rond opvoeding en pedagogische waarden, onze kijk op biologisch versus sociaal ouderschap en alles doorkruisende sociale ongelijkheden. In deze lezing verkennen we samen de historische roots en het verloop van deze maatschappelijke trends, en hun impact op onze beleving van 'het' gezin.

Aanpak van hoog conflictueuze scheidingen: inzichten vanuit onderzoek

Inge Pasteels

Inge Pasteels deed in het project 'Ik hou van jou, ik hou alles van jou. Als liefde vechten wordt' onderzoek naar hoog conflictueuze scheidingen door professionals en ervaringsdeskundigen te bevragen. Zij ontwikkelde op basis van deze wetenschappelijke inzichten een classificatie van scheidingen en legde onderliggende mechanismen van hoog conflictueuze scheidingen en ook de werkende bouwstenen voor de aanpak ervan bloot.

Vijf manieren om netwerken te betrekken

Justine van Lawick

Iedereen die met de complexe problemen van conflictscheidingen werkt, kent het gevoel van onmacht en vastlopen. Het betrekken van het sociale en professionele netwerk rond strijdende gescheiden ouders biedt mogelijkheden om uit die stagnatie te geraken en om positieve verandering te bevorderen. Maar hoe doe je dat? Welke ingangen zijn haalbaar en bieden mogelijkheden? In deze voordracht noem ik er vijf, geïllustreerd met voorbeelden.

Workshops

Recht doen aan verschil! Hoe samen-spreken over solo-ouderschap

Mia Claes

Het belang van goede samenwerking tussen de ouders in het belang van de kinderen wordt alom onderstreept. Rechters verwijzen ook meer en meer door naar bemiddelaars en hulpverleners om te werken aan de communicatie tussen de ouders. Maar hoe spreek je met beide ouders samen over onderwerpen waar altijd conflict over ontstaat? Wat helpt je overeind te blijven in een gesprek met twee ouders die elkaar niet kunnen luchten of zien?

In deze workshop reiken we enkele bemiddelingshandvatten aan, zodat kan je met de ouders samen kan spreken over apart verder. Je belicht hun verschillen zonder het conflict aan te wakkeren en je werkt met beide ouders minimale regelingen uit ten bate van de kinderen. Je zoomt in op enkele interventies bruikbaar voor situaties hoogconflict, zoals aparte gesprekken (*caucus*), pendelen tussen de ouders, huiswerkopdrachten, betrekken van externe deskundigen.

Het belang van een goede start

Kinderen in een hoog conflict na scheiding, spreken met ouders op de schouders

Hilde Hertecant

Spreken met kinderen of jongeren die gevangen zitten in de conflicten tussen hun gescheiden ouders vraagt al vanaf de start een specifieke positionering en een grote sensitiviteit van de hulpverlener. Hoe begin je aan een individueel hulpverleningstraject met kinderen en jongeren, waar let je op en wat doe je beter niet? In deze workshop verdiep je je in de startfase van gesprekken met (een) kind(eren) die leven in hoog conflict na scheiding. De mogelijkheden, de valkuilen, de aansluiting met de kinderen en de wijze waarop je de stemmen van beide ouders inbrengt, komen aan bod.

Het versterken van de ouderidentiteit na partnerscheiding en in NSG

Ilse Janssen

Een scheiding vraagt van ouders een herdefiniëring van het ouderschap. Door de transitie van kerngezin naar gescheiden gezin, de sociale perspectieven op goed ouderschap en de visieverschillen tussen gescheiden ouders en hun netwerken is dat vaak geen gemakkelijke opdracht. In deze workshop krijg je methodische en theoretische handvatten voor het ondersteunen van ouders bij de herdefiniëring van hun ouderschap, zowel in eenoudergezinnen als in samengestelde gezinnen. De focus ligt op het versterken van parallel solo-ouderschap en van de ouderidentiteit. Op die manier grens je het conflict af en nodig je ouders uit tot een zorgende en verantwoordelijke rol ten aanzien van hun kinderen.

We bespreken ook de voordelen, de valkuilen en mogelijke effecten van deze benadering.

Een kinderstem met invloed

Ouders en kinderen herverbinden bij hoog conflict na scheiding

Kristel Kuppens

In deze workshop worden nieuwe wegen zichtbaar voor het werken met kinderen en jongeren die worstelen met aanhoudende ruzies en spanningen tussen hun gescheiden ouders. We onderzoeken verschillende methoden op maat van kinderen en jongeren, die bestaansrecht geven aan de last die zij ervaren en hen aanspreken op hun eigen creativiteit en invloed. We zoomen in op hoe je kinderen en jongeren weerbaar maakt en hoe je hun tolerantie verhoogt voor ambivalenties in relatie met hun ouders en voor dingen die niet te veranderen zijn.

Piiijoe-WIEjoe-piiijoe-WIEjoe- ...

Een verhaal over strijdmonsters, pyromanen en brandblussers in een bos vol nesten met kuikens die nog niet kunnen piepen

Moedige vrijwilligers gezocht voor het brandweerkorps!

Marianne Marien

In de schoot van de afdeling Ondersteuningscentra en Sociale Diensten Jeugdrechtbank (OSD) van Agentschap Jongerenwelzijn regio Antwerpen, werd de afgelopen jaren – geïnspireerd op de visie van Lieve Cottyn – een innovatieve aanpak ontwikkeld die erop gericht is om, in situaties van hoog conflict na scheiding, ouders en kinderen opnieuw met zichzelf en elkaar te verbinden. Hiertoe worden netwerkfiguren ingeschakeld die, als steunfiguren voor ouder en kind(eren), worden uitgenodigd om vrijwillig deel uit te maken van een moedig brandweerkorps dat weerstand kan bieden aan de allesverslindende vlammenzee van strijd. Gedurende deze bijeenkomst staan we stil bij de kracht van netwerk als gezond en helend weefsel rondom kwetsuren, zoemen we in op het samenstellen van een brandweerkorps en delen we onze ervaringen uit de praktijk.

Voor wie regelmatig de hitte voelt van de vlammenzee ... wees welgekomen!

Speciaal voor jou verpakken we de boel in een verfrissende uiteenzetting.

Waard om voor te (stoppen met) vechten

Erik van der Elst

Kinderen uit de Knel is een groepsbehandeling voor gezinnen waarvan de ouders in een 'vechtscheiding' zijn beland, iets wat de kinderen liever aanduiden als 'ruziescheiding'. Parallel aan de oudergroep nemen de kinderen deel aan een kindergroep. Hier wordt ruimte gemaakt om ervaringen te delen, maar er worden ook thema's behandeld en aan een presentatie voor ouders gewerkt. In de workshop wordt ingegaan op de speelse wijze(n) waarop kinderen hun verhaal kunnen vertellen aan de hand van specifieke onderwerpen. Door voorbeelden en filmfragmenten krijg je zicht op hoe je met kinderen over moeilijke zaken in gesprek kan raken, hoe er ruimte gemaakt kan worden voor dialoog in de groep en hoe er aan presentaties gewerkt wordt. Met deze uitleg ga je ook zelf aan de slag en sta je stil bij hoe de deze interventies te vertalen zijn naar jouw dagelijkse praktijk.

Personalia

Mia Claes is erkend familiaal bemiddelaar, bemiddelaar in de jeugdhulp, systemisch counselor. Zij is coördinator van en lesgever in het Postgraduaat Bemiddeling UC Leuven-Limburg en geassocieerd trainer aan de Interactie-Academie voor de opleidingen Bemiddeling. Mia heeft eigen bemiddelingspraktijk 'Polyfonie'.

Hilde Hertecant is systemisch psychotherapeut in de groepspraktijk Liraz in Heverlee en heeft jarenlange ervaring in een Observatie en Behandelingscentrum. Hilde was verbonden aan De Scheidingschool. Ze werkt met kinderen, jongeren, ouders en jongvolwassenen. Hoog conflict na scheiding is daarin vaak een thema.

Ilse Janssen, dr., klinisch psycholoog en psychotherapeut. Werkzaam in eigen groepspraktijk Aleph, gespecialiseerd centrum voor scheidingsproblemen. Ze is als opleider verbonden aan de Interactie-Academie, met als specialisatie ouders in hoog conflict na scheiding en nieuw samengestelde gezinnen.

Kristel Kuppens is klinisch psychologe en systeemtheoretisch psychotherapeut. Ze werkt als Systeemtherapeut bij het Therapeutisch Atelier, kinder- en jeugdpsychiatrie, dagbehandeling, van AZ Sint-Maarten. Gezinnen en ruimere netwerken worden expliciet betrokken bij de therapeutische trajecten. Ze werkt ook als geassocieerd trainer bij de Interactie-Academie. Specialisatie: het werken met gezinnen in een context waarbij de ontwikkeling van kinderen vast loopt in combinatie met moeilijke omstandigheden (conflict na scheiding, eigen problematiek bij de ouder, verontrusting rond veiligheid, ernstige ontregeling binnen het gezin, ...).

Marianne Marien is stafmedewerker bij Agentschap Jongerenwelzijn, afdeling Ondersteuningscentra en Sociale Diensten Jeugdrechtbank (OSD) regio Antwerpen en coördinator netwerkaanpak hoog conflictueuze scheidingen.

Inge Pasteels is voormalig coördinator van de projecten 'Scheiding in Vlaanderen', 'Scheiding in meervoud' en 'Families in Transitie, Transitie in Families'. Heden is zij coördinator van het expertisecentrum Social Work Research van Hogeschool PXL waarbinnen 'nieuwe gezinnen en ouderschapstypes' een van de onderzoekslijnen is.

Erik van der Elst is relatie- en gezinstherapeut en dramatherapeut. Hij is behandelaar en medeontwikkelaar van het programma 'Kinderen uit de Knel' en verzorgt opleidingen voor hulpverleners die 'Kinderen uit de Knel' willen aanbieden. Erik heeft een eigen praktijk in het Lorentzhuis te Haarlem.

Justine van Lawick is klinisch psycholoog, systeemtherapeut, opleider systeemtherapie en mede oprichter van het Lorentzhuis te Haarlem, een centrum voor systeemtherapie, opleiding en consultatie. Zij werkte in de volwassenen psychiatrie en kinderpsychiatrie en specialiseerde zich in het werken met geweldsproblematiek en demonisering in relaties en families met compassie voor alle betrokkenen. De laatste jaren richt zij zich op het behandelen van gescheiden ouders in conflict, hun kinderen en hun netwerk (<http://www.kinderenuitdeknel.nl/>). Zij is een senior trainer in binnen- en buitenland. Justine publiceerde veel artikelen, hoofdstukken en twee boeken. Samen met Anke Savenije en Ellen Reijmers redigeerde zij het *Handboek Systeemtherapie* en schreef zij *Systemisch Werken, een relationeel kompas voor hulpverleners*.

Sofie Vanassche is doctor in de Sociale Wetenschappen en promotor en onderzoeker aan de opleiding Pedagogie van het Jonge Kind en het onderzoeks- en dienstverleningscentrum Gezinskracht van de Arteveldehogeschool, Gent. Ze is ook nog verbonden als research fellow aan de KULeuven, waar ze haar proefschrift schreef rond de impact van de evolutie richting co-ouderschap na een relatiebreuk op de demografische en relationele processen binnen nieuw samengestelde gezinnen.

DAGINDELING:

09.00 u.: Onthaal en koffie

09.30 u.: Verwelkoming door Ellen Reijmers

09.45 u.: Lezing Sofie Vanassche: *Ouderschap vandaag: his, her and their story*

10.30 u.: Lezing Inge Pasteels: *Aanpak van hoog conflictueuze scheidingen: inzichten vanuit onderzoek*

11.15 u.: Koffie

11.45 u.: Workshopreeks 1

12.45 u.: Lunch

13.45 u.: Lezing Justine van Lawick: *Vijf manieren om netwerken te betrekken*

14.30 u.: Workshopreeks 2

15.30 u.: *Alleen Elvis blijft bestaan*: [Thomas Fondelli](#) gaat met [Lieve Cottyn](#) in gesprek over haar levenswerk aan de hand van enkele pakkende filmfragmenten

16.15 u.: Afsluiting

16.30 u.: Receptie ter ere van Lieve Cottyn